

JOSEP MIQUEL GARCIA

críticadearte

Vestigis de la memòria viscuda

Excepcional recordatori dedicat a l'artista Albert Coma Estadella aquest dimarts passat a la sala d'actes de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Se'n parlava des de l'òptica barcelonina, car uns dies abans s'havia rememorat l'home amb una mirada de la seva ciutat nadiua. Els ponents eren tres: Teresa Camps, que ha estat professora d'història de l'Art a la Universitat Autònoma de Barcelona els darrers 45 anys, Rosa Queralt, comissària d'exposicions i crítica d'art, i Sebastià Petit, galerista. Obrí el debat Teresa Camps, tot elogiant el temps de la Petite Galerie i destacant el fet que Jaume Magre, l'Àngel Jové i l'Albert Coma Estadella varen ser uns veritables precursors

del concepte Espai artístic, que tanta fortuna va tenir als anys vuitanta. Ells s'inventen aquesta categoria d'"Espai" i d'ençà de l'any 1968 duen a Lleida l'art emergent, en molt casos immaterial, amb exposicions d'objectes inusuals, dibuixos d'ombres, samarretes enganxades, o fins i tot titelles. Va recordar la seva gosadia, al temps que va considerar que existeix un deute amb ells, que es podria recordar el 2018, quan es faran els cinquanta anys de la posada en marxa d'aquest espai, ja mític. Rosa Queralt va ubicar Coma Estadella en el seu context generacional. Va descriure la diferència entre la generació anterior, la de Tàpies, Guinovart, Ràfols, i la posterior, la de l'Àngel Jové

o Antoni Llena. Va indicar que aquests artistes nascuts als 30, que representen la seva generació, tenen característiques comunes. No hi ha gaires artistes d'aquesta època, i coincideixen en un treball solitari i independent. Esmenà alguns companys d'època, com Joan Hernández Pijuan, el controvertit Carlos Mensa, i un artista que la Rosa Queralt estima amb predilecció i que coincideix amb molts aspectes amb l'Albert Coma: Joan Furriols. D'aquests autors, i molt especialment de l'Albert Coma i de Joan Furriols, destacà uns inicis en el món de la pintura abstracta, però una obsessió per l'espai, que els va fer anar vers la tridimensionalitat, però sempre sota una visió pictòrica,

amb una recurrència als vestigis de la memòria viscuda. L'obra d'aquests autors segueix viva i té una dominant d'haver estat creada en solitud, cosa que els dona una gran veritat, una veritat absoluta. Aquesta definició de l'Albert Coma Estadella s'escau de ple en l'artista que hem conegut, i fa que ara, passat el temps, no perd la seva vitalitat. Va cloure l'acte Sebastià Petit, recordant les exposicions que havien fet plegats, especialment la individual de la sèrie *Versus Angle Triangle* que va organitzar l'any 1985. Destacà la seva intel·ligència i la lluita per una visibilitat extensiva a tot l'art contemporani en el marc també de la ciutat de Lleida. Va cloure amb una pregunta que va llan-

çar als assistents. Ara cal deixar de parlar, la qüestió és: què podem fer? La coincidència aquest 2016 de diverses iniciatives a l'entorn de Coma Estadella, com han estat la cloenda de la mostra de la Fundació Vila Casas de Barcelona, la mostra de la Fundació Viladot, el llibre que el diari SEGRE va regalar per Sant Jordi, la mostra del Centre d'Études Catalanes de París, i ara aquestes jornades, tenen una coincidència comuna: cada vegada que es presenta de nou obra de l'Albert Coma, aquesta no perd vigència ni actualitat, ans al contrari, guanya i creix en dimensió. La pregunta de Sebastià Petit hauria de tenir una resposta: "qui farà el primer pas?"